

Čís. 84.

V řízení odvolacím připouštějí se jen novoty, opodstatňující neb vyvracející uplatněné odvolací důvody, nikoliv i novoty, jež mají opodstatnit věcné návrhy učiněné ve stolici první.

Rozsah manudukční povinnosti procesního soudce. — Ani z §§ 182, 195 a 431, ani z 432 c. ř. s. nelze dovozovati povinnost soudu, by stranám práva neznalým a advokáty nezastoupeným nahražoval při vedení sporu právního přítele; uvést vše, co nárok opodstatňuje nebo podporuje, je povinností strany.

(Rozh. ze dne 12. března 1919, Rv I 106/19.)

Proti rozsudku prvního soudu (okresního soudu v Nymburce), kterým byla žaloba nezl. A., by žalovaný B. byl uznán jeho manželským otcem a odsouzen platiti výživné, zamítnuto proto, že žalovanému se zdařil otcem a odsouzen platiti výživné, zamítnuta proto, že žalovanému se zdařil narozením souložil, poněvadž dítě přišlo na svět donošené, namítal žalobce v odvolacím spise neúplnost řízení, poněvadž nebyl ve stolici první proveden důkaz o jistých skutečnostech, ze kterých lze dovoditi, že soulož stala se již devět měsíců před porodem. — Odvolací soud (krajský soud v Mladé Boleslavi) zamítl tuto námitku jako nepřipustnou novotu dle § 482 c. ř. s., protože nebyla ve stolici první vůbec tvrzena, a potvrdil rozsudek první.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobcovu, které z téhož důvodu uplatňovalo vadnost odvolacího řízení dle § 503 č. 2 c. ř. s., poukávajíc i k tomu, že žalobce nebyl ve stolici první zastoupen advokátem a že bylo tudíž úkolem soudu, vyšetřiti všechny rozhodující skutečnosti z povinnosti úřadu.

Důvody:

Dovolání opírající se o dovolací důvody § 503 č. 2 a 4 c. ř. s. nevystihuje správně význam a dosah předpisu § 482 odst. 2 c. ř. s., když má za to, že odvolací soud odmítl neprávem jako nepřipustnou novotu tvrzení spisu odvolacího, kterým mělo býti dokázáno, že soulož se stala již devět měsíců před porodem. Stanoví-li § 467 č. 4 c. ř. s., že odvolací spis má mezi jiným také obsahovati skutkový přednes a průvody, jež mohou prokázati pravdivost odvolacího důvodu, neznamená to, že lze ve spise tímto uplatňovati i nové ve stolici první nepřednesené skutky a průvody jakéhokoliv druhu. Novoty takové připouští předpis § 482 odst. 2 c. ř. s., platící pro celé odvolací řízení, jen potud, pokud slouží k opodstatnění nebo ku vyvrácení uplatněných odvolacích důvodů, to jest jen potud, pokud slouží důkazu, že jednotlivé stížnosti do rozsudku jsou na základě procesní látky, která zde byla v době vynesení rozsudku, oprávněny. Naproti tomu jest však mylný názor, že novoty ty mohou sloužiti i k opodstatnění návrhů věcných ve stolici první učiněných. Názor tento by činil illusorními všechna ustanovení zákona čelící k tomu, by řízení odvolací bylo pokud možno pevně ohraničeno, a vedl by v důsledcích svých prostě k novému projednání věci soudem druhé stolicí. Zejména by však bylo zneužitím předpisu § 482 odst. 2 c. ř. s., kdyby byl vykládán tím způ-

sobem, že na podkladě jeho mohou strany ve stolici druhé uplatňovati i průvody a skutečnosti, které ve stolici první předněsti opomenuly, a to i tehdy, když mají tyto skutky a průvody sloužiti zdánlivě k opodstatnění odvolacích důvodů, v pravdě však opírají žalobu, pokud se týče návrh její na zamítnutí o nové základy. Jeť odvolací soud dle § 498 c. ř. s. zásadně povinen, položit rozhodnutí svému za základ výsledky líčení a průvodů, zjištěné v procesních spisech a v rozsudku soudu první stolice. S hlediska tohoto označil soud odvolací právem tvrzení žalobcovy v té příčině za nepřipustnou novotu dle § 482 odst. 2 c. ř. s. a neučinil odvolací řízení dle § 503 č. 2 c. ř. s. kusým, když důkaz ve směru tom nabídnutý odmítl. Na tom nemění ničeho ani skutečnost, že žalobce nebyl ve stolici první zastoupen advokátem. Dle §§ 182, 195, 431 c. ř. s. má sice procesní soudce působiti při líčení k tomu, by skutečnosti pro rozhodnutí sporu důležité byly i s průvody, které je mohou dokázati, uvedeny, pokud se týče doplněny; jelikož však musí zůstaveno býti stranám, by samy určily, která práva chtějí uplatňovati ať v útoku či obraně a o kterých nárocích chtějí míti rozhodnuto, nutno řídicí činnost soudu vedle § 182 c. ř. s. omeziti jen na ony dotazy a podněty, jež slouží bližšímu vysvětlení a objasnění věci. Rovněž tak nelze vykládati předpis § 432 c. ř. s., který ukládá soudu, by strany práva neznalé a advokáty nezastoupené do jisté míry poučoval, tím způsobem, že jim má při vedení sporu nahrazovati právního přítele; máf soudce i dle § tohoto nahrazovati nedostatek právního zastoupení pouze potud, pokud to jest nutno pro spořádaný pochod řízení a pro ochranu strany před nezaviněnými ujmami právními. Uvésti vše, co nárok opodstatňuje neb aspoň podporuje, jest však povinností strany a sice již v řízení před soudem prvním. Zanedbá-li tuto povinnost, pak padá toto zanedbání jen na její vrub. Dovolací důvod § 503 č. 2 c. ř. s. není tudíž dán.

Čís. 85.

Žaloby na složení vyjevovací přísahy dle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s. nemůže použiti ten, kdo může žalovati přímo na vydání věci jemu vlastních, o něž mu jde.

(Rozh. ze dne 12. března 1919, Rv I 121/19.)

Zrušiv společnou domácnost se svou manželkou, zanechal žalobce u této řady jemu prý vlastních svršků. Když manželka později zemřela, ustanovivši universální dědičkou svého jmění svou sestru, která ji před smrtí ošetřovala, žaloval tuto žalobce, tvrdě, že neví, kam se jeho věci, pokud nebyly z části pojaty neprávem do pozůstalostního inventáře, poděly, že jest však přesvědčen, že to ví žalovaná, která se u nebožky stále zdržovala, na složení vyjevovací přísahy dle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s., by, předložíc seznám jmění, udala, co jest jí známo o jmění žalobcově, pokud se týče o jeho a jeho zemřelé manželky společném jmění a o jeho zamlčení a zatajení, a, by vykonala přísahu, že jsou její udání správná a úplná. — P r v ý s o u d (zemský soud v Praze) zamítl žalobu z těchto důvodů: K žalobě na složení vyjevovací přísahy jest podle druhé věty čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s. oprávněn jen, kdo má soukromoprávní zájem